

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Milana Procházky a soudkyň Mgr. Ing. Veroniky Baroňové a JUDr. Ing. Venduly Sochorové ve věci

žalobce: **B. M. S.**
zastoupen advokátem Mgr. Markem Čechovským
sídlem Opletalova 25, Praha 1

proti
žalovanému: **Ministerstvo zahraničních věcí**
sídlem Loretánské nám. 5, Praha 1

o žalobě proti rozhodnutí ministra zahraničních věcí ze dne 20. 6. 2018, č. j. 119084-3/2018-OPL

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Shora označeným rozhodnutím ministra zahraničních věcí byl zamítnut rozklad žalobce podaný proti usnesení Velvyslanectví České republiky v Ghaně ze dne 29. 1. 2018, č. j. 56/2018-Akkra, kterým bylo zamítnuto řízení o žádosti o upuštění od osobního podání žádosti o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem studia ze dne 29. 12. 2017, kterou podal žalobce a řízení bylo zároveň zastaveno. Prvostupňový správní orgán dovodil, že

pokud jde o důvody žalobce vedoucí jej k předmětné žádosti, nejednalo se o odůvodněné případy, kdy by ve smyslu ust. § 169d odst. 3 zákona č. 326/1999 Sb. o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění účinném pro projednávanou věc (dále jen „zákon o pobytu cizinců“) bylo možno rozhodnout o upuštění od osobního podání žádosti o povolení k dlouhodobému pobytu. Rozhodnutím ministra zahraničních věcí ze dne 20. 6. 2018, č. j. 119804-3/2018-OPL byl rozklad žalobce proti prvostupňovému správnímu rozhodnutí zamítnut a napadené rozhodnutí bylo zároveň potvrzeno. Druhostupňový správní orgán úvahu velvyslanectví doplnil, že důvodem pro upuštění od osobního podání žádosti není žalobcův případ, neboť ten promeškal lhůtu k podání nové žádosti o povolení k dlouhodobému pobytu vlastním zaviněním. Nyní se uvedeným postupem pokouší obejít zákonem stanovenou povinnost osobního podání žádosti. Argumentace žalobce, že postupem správního orgánu je nepřiměřeně zasahováno do jeho soukromého a rodinného života je nepřijatelná.

I. Obsah žaloby

2. Žalobce namítal nepřezkoumatelnost předmětných rozhodnutí. Prvostupňové správní rozhodnutí je vnitřně rozporné, neboť se netýká jeho věci, ale nezletilé osoby. Druhostupňový správní orgán se vypořádal s touto námitkou žalobce pouze tak, že se žalobci dostalo poučení, které mu nebylo na újmu. Žalobce dále namítal chybnou interpretaci a aplikaci neurčitého právního pojmu „odůvodněný případ“ použitý v ust. § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců. Správní orgán uvedl, že v případě tzv. odůvodněného případu by se mělo jednat pouze o důvody zdravotní a sociální, ačkoliv je žalobci známo, že jiný zastupitelský úřad zohledňuje i zásah do rodinného a soukromého života žadatele. Žalobce zdůraznil také sociální rozměr případu, kdy je finančně závislý na poskytnutém stipendiu ze strany české vysoké školy a pokud by měl vycestovat, pak o stipendium přijde. Správní orgány by měly také odlišovat neurčitý právní pojem od správního uvážení a dodržet příslušná aplikační pravidla, což se v projednávané věci nestalo. Žalobce namítal, že napadená rozhodnutí jsou založená na přepjatém formalismu, neboť požadavek cesty na zastupitelský úřad pozbývá smyslu; vyslechnout jej může i ministerstvo vnitra. Zastupitelský úřad má jen administrativní funkci přijímání žádostí, přičemž o žádostech rozhoduje ministerstvo. Z tohoto důvodu by měl být zvolen procesně hospodárnější postup. Žalobce dále namítal, že předmětné řízení je zdlouhavé, ministerstvo vnitra nedodržuje lhůty a pokud by odjel k osobnímu podání žádosti a čekal na rozhodnutí o povolení k dlouhodobému pobytu, mělo by to pro něj fatální důsledek spočívající v ukončení jeho studia. Správní orgány proto měly posuzovat dopady do jeho soukromého života. Žalobce namítal, že uvedené rozhodnutí je nepřiměřené z důvodu ztráty stipendia a možnosti dalšího studia. Přepjatý formalismus použitý správními orgány je v rozporu s ústavními principy, neboť správní orgány mají rozhodovat na základě skutkových okolností konkrétního případu. V případě předmětné žádosti se přitom jedná pouze o výjimku z formy podání žádosti.

II. Vyjádření žalovaného k žalobě

3. V písemném vyjádření k žalobě žalovaný k výkladu ust. § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců odkázal na judikaturu Nejvyššího správního soudu (rozsudky ze dne 30. 5. 2011, sp. zn. 9 Aps 6/2010 a ze dne 9. 8. 2018, č. j. 9 Azs 213/2018 – 25). Dále uvedl, že široce koncipovaný prostor pro hodnocení ze strany orgánů veřejné správy, jak byl judikován Nejvyšším správním soudem, nutně znamená omezení soudního přezkumu na to, zda

výkon pravomoci správního orgánu není postižen zjevným pochybením nebo zneužitím pravomoci. Žalobce nepředložil žádný důkaz o tom, že by v jeho případě měla být překročena lhůta pro udělení povolení k dlouhodobému pobytu. Navíc je případná ztráta stipendia přímým důsledkem opomenutí ze strany žalobce a nelze ji klást k tíži žalovaného. Žadatel nic nebránilo podat novou žádost o dlouhodobý pobyt za účelem studia v dostatečném časovém předstihu. Žalobce má rovněž možnost využít přerušení studia, jeho studium je založeno na kreditním systému, který umožňuje absenci po dobu celého semestru. Pokud jde o zásah do rodinného života žalobce, tento specifikuje žalobce až v samotné žalobě. Pokud by vůbec bylo možné uvažovat o zásahu do práva na rodinný a soukromý život, musel by žalobce prokázat, že na území České republiky rodinný život vede. Žalobce pod pojmem zásah do rodinného a soukromého života rozumí své dočasné odloučení od bratra a přátel žijících na území ČR. Žádná z relevantních norem nepovažuje za rodinného příslušníka osobu sourozence, natož přítele. I kdyby však žalobce skutečně vedl na území České republiky rodinný život, pak by zásah do jeho práva na rodinný život připadal v úvahu pouze pokud by byl v důsledku vízového řízení tento rodinný život ohrožen dlouhodobě, tedy až nepřiměřeně delším odloučením, než je doba nezbytná pro cestu na zastupitelský úřad za účelem podání žádosti. Pokud jde o otázku rovného zacházení, žalobce odkazuje pouze na jedno odlišné rozhodnutí generálního konzulátu ČR v Šanghaji, ovšem toto rozhodnutí je odlišeno skutkovými okolnostmi, časem i místem. Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby pro její nedůvodnost.

III. Jednání před soudem

4. V rámci nařízeného jednání před Krajským soudem v Brně (proběhlého dne 25. 6. 2020) setrvali zástupci účastníků na svých dosavadních procesních stanoviscích. Zástupce žalobce s odkazem na uplatněné žalobní body žádal, aby soud žalobě vyhověl, zástupce žalovaného požadoval zamítnutí žaloby, neboť je dle něj nedůvodná.

IV. Posouzení věci krajským soudem

5. Žaloba byla podána včas (§ 172 odst. 1 zákona o pobytu cizinců), osobou oprávněnou (§ 65 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb. soudního řádu správního, ve znění účinném pro projednávanou věc – dále je „s.ř.s.“) a jedná se o žalobu přípustnou. Při přezkoumání napadeného rozhodnutí žalovaného soud vycházel ve smyslu ust. § 75 odst. 1 a 2 s.ř.s. ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu.
6. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí ministra zahraničních věcí v mezích uplatněných žalobních bodů, jakož i z pohledu vad, k nimž je povinen přihlížet z úřední povinnosti a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.
7. Soud nejprve uvede skutkové okolnosti projednávané věci vyplývající jak z podání účastníků řízení, z obsahu předložených správních spisů i známé soudu z jeho činnosti (jedná se o informace z řízení vedených u zdejšího soudu týměž žalobcem proti Komisi pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců pod sp. zn. 29 A 34/2018 a 29 A 7/2020 a týměž žalobcem proti žalovanému Ředitelství služby cizinecké policie pod sp. zn. 41 A 53/2018). Níže uvedené skutečnosti jsou seřazeny od nejstarší události.
8. Žalobce přijel poprvé do České republiky dne 2. 9. 2016 za účelem studia (odst. 23 rozsudku zdejšího soudu ze dne 9. 1. 2019, č. j. 41 A 53/2018 – 67) a od 14. 9. 2016 do 13. 9. 2017 zde pobýval na základě povolení k dlouhodobému pobytu za účelem studia. Po 9 měsících od vzniku tohoto pobytového oprávnění začala žalobci plynout lhůta pro podání

žádosti o prodloužení dlouhodobého pobytu. Dne 15. 5. 2017 bylo pod č. j. 0037/495 vydáno rozhodnutí děkana Provozně ekonomické fakulty Mendelovy univerzity v Brně, kterým byl žalobce přijat ke studiu bakalářského studijního programu Ekonomika a management, prezenční forma studia, se zahájením studia v zimním semestru akademického roku 2017/2018. Dne 2. 8. 2017 bylo Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy pod č. j. C MSMT-45/2016-043 vydáno rozhodnutí, kterým bylo žalobci přiznáno podle programu „Stipendia Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy na podporu studia cizinců ve veřejných vysokých školách v České republice“ stipendium ve výši 14 000 Kč měsíčně, které zahrnuje částku určenou na hrazení nákladů na ubytování, na dobu standardní doby studia zahajovaného v akademickém roce 2017/2018 od 1. 10. 2017 do 30. 9. 2020 k podpoře prezenční formy studia žadatele v bakalářském studijním programu uskutečňovaném v českém jazyce Provozně ekonomickou fakultou Mendelovy univerzity. Dne 13. 9. 2017 žalobci uplynula lhůta pro podání žádosti o prodloužení dlouhodobého pobytu. Žalobce podal žádost o prodloužení doby platnosti povolení k dlouhodobému pobytu za účelem studia dne 14. 9. 2017, tedy po lhůtě stanovené v § 47 odst. 1 zákona o pobytu cizinců. Důvody pro takový postup jsou v žalobě uvedeny takto: „Žalobce si uvědomuje, že lhůtu k podání žádosti o jeho prodloužení bohužel nestihl o jeden den. Ze své mladistvé nerozvážnosti si žalobce tehdy nepohlídal lhůtu a v důsledku toho nestihl podal žádost, nicméně hned následující den se snažil situaci řešit a od té doby dělá vše proto, aby svou chybu napravil“. V rozsudku zdejšího soudu ze dne 16. 10. 2019, č. j. 29 A 34/2018 – 62 je v odst. 9 k tomuto uvedeno, že žalobce si byl skutečnosti pozdního podání žádosti vědom, přičemž zpoždění s podáním žádosti omlouval tím, že „neviděl datum, kdy bude končit jeho povolení“. Dne 14. 9. 2017 byl žalobci vydán výjezdni příkaz s povinností opustit území České republiky do 12. 11. 2017. Ve vztahu k uvedenému časovému období je v rozsudku zdejšího soudu ze dne 9. 1. 2019, č. j. 41 A 53/2018 – 67 citováno z odůvodnění rozhodnutí správních orgánů týkajících se řízení o správním vyhoštění, že žalobci byl dne 14. 9. 2017 vydán výjezdni příkaz s platností do 12. 11. 2017, na jehož základě žalobce pobýval na území ČR a dále využíval možnosti studovat, aniž by byl držitelem patřičného pobytového oprávnění; pro další legalizaci svého pobytu na území ČR pak cizinec nic nečinil; dne 13. 11. 2017 se dostavil ke správnímu orgánu prvního stupně (PČR, Krajské ředitelství policie Jihomoravského kraje, odbor cizinecké policie) za účelem řešení svého nelegálního pobytu v ČR; správním orgánem prvního stupně bylo s cizincem zahájeno řízení o správním vyhoštění ve smyslu ust. § 119 odst. 1 písm. c) bodu 2 zákona o pobytu cizinců, které žalobce vyvolal tím, že pobýval na území ČR dne 13. 11. 2017 neoprávněně. Správní orgán prvního stupně v průběhu vedeného řízení neshledal důvody pro vydání rozhodnutí o správním vyhoštění a řízení odklonil do rámce ust. § 50a odst. 2 písm. c) zákona o pobytu cizinců; do protokolu žalobce uvedl, že dne 11. 9. 2017 (pondělí) se dostavil na pracoviště OAMP Brno za účelem podání žádosti, ale jelikož na něho nevyšla řada, žádost nepodal; podruhé učinil pokus až 14. 9. 2017. V citovaném správním řízení žalobce dále uvedl, že na území ČR má nejstaršího bratra s povoleným trvalým pobytem a hodně přátel, přičemž mu žádná závažná překážka ve vycestování do země původu nebrání.

9. Dne 25. 9. 2017 bylo rozhodnutím Ministerstva vnitra České republiky, odboru azylové a migrační politiky pod č. j. OAM-28359-8/DP/2017 vydáno rozhodnutí o zastavení řízení o žádosti žalobce o prodloužení k dlouhodobému pobytu za účelem studia, neboť žalobce podal předmětnou žádost v době, kdy k tomu nebyl oprávněn. Jak již bylo uvedeno, dne

13. 11. 2017 bylo s žalobcem zahájeno řízení o vyhoštění, které bylo odkloněno v řízení o povinnosti opustit území republiky.
10. Dne 29. 12. 2017 (více jak 3 měsíce po vydání výjezdního příkazu a více jak 6 týdnů po zahájení řízení o vyhoštění) podal žalobce na Velvyslanectví České republiky v Akkře žádost o upuštění od osobního podání žádosti o povolení k dlouhodobému pobytu. V této žádosti uvedl, že nemůže vycestovat do země původu, neboť řádně úspěšně studuje studijní obor, na který byl přijat. Dne 25. 1. 2018 zamítla Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců odvolání žalobce proti shora citovanému rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 25. 9. 2017 o zastavení řízení o žádosti žalobce o prodloužení k dlouhodobému pobytu. Dne 29. 1. 2018 bylo vydáno nynější žalobou přezkoumávané rozhodnutí prvostupňového správního orgánu - Velvyslanectví České republiky v Ghaně o zamítnutí žádosti žalobce o upuštění od osobního podání žádosti o povolení k dlouhodobému pobytu a o zastavení řízení. Dne 5. 3. 2018 žalobce ke zdejšímu soudu podal žalobu proti posledně citovanému rozhodnutí Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců, jež bylo vedeno u zdejšího soudu pod sp. zn. 29 A 34/2018. Dne 8. 6. 2018 byla žalobci uložena povinnost opustit území České republiky ve lhůtě do 60 dnů ode dne doručení rozhodnutí, dne 20. 6. 2018 došlo k vydání žalobou napadeného rozhodnutí ministra zahraničních věcí, dne 23. 7. 2018 byla v nyní projednávané věci podána žaloba a dne 22. 8. 2018 bylo zamítnuto odvolání žalobce proti rozhodnutí o uložení povinnosti opustit území České republiky. Dne 16. 10. 2019 byl zdejším soudem pod č. j. 29 A 34/2018 – 62 vydán rozsudek, kterým bylo citované rozhodnutí Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců ze dne 25. 1. 2018 zrušeno a věc byla vrácena žalované komisi k dalšímu řízení. Senát 29 A zdejšího soudu dospěl k závěru, že správní orgány nedostály své povinnosti zkoumat přiměřenost dopadů rozhodnutí o zastavení řízení do života žalobce. Dne 11. 12. 2019 rozhodla opětovně Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců o zamítnutí odvolání žalobce proti rozhodnutí Ministerstva vnitra o zastavení řízení o žádosti žalobce o prodloužení povolení k dlouhodobému pobytu za účelem studia; dovodila, že skutečnost, že žalobce studuje, nemůže bez dalšího založit nepřiměřenost zastavení řízení. Tento stav zapříčinil sám žalobce, ačkoliv neměl žádný objektivní důvod; navíc aktuální studium žalobce nebylo prokázáno (viz vyjádření Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců k žalobě). Dne 21. 1. 2020 byla žalobcem proti posledně citovanému rozhodnutí podána u Krajského soudu v Brně žaloba, jež je vedena pod sp. zn. 29 A 7/2020. V rámci uvedeného řízení vydal Krajský soud v Brně dne 3. 3. 2020 usnesení, kterým vyhověl žádosti žalobce o přiznání odkladného účinku žalobě.
11. Dne 30. 9. 2020 uplyne lhůta, pro kterou bylo žalobci přiznáno stipendium a dne 13. 10. 2020 skončí platnost žalobcova cestovního průkazu, jehož kopie je založena ve správním spise.
12. Pro projednávanou věc jsou důležitá následující ustanovení zákona o pobytu cizinců.
13. Podle ust. § 169d odst. 1 tohoto zákona platí, že žádost o udělení dlouhodobého víza, s výjimkou diplomatického nebo zvláštního víza, žádost o prodloužení platnosti víza k pobytu nad 90 dnů za účelem strpění pobytu na území a žádost o vydání povolení k dlouhodobému, přechodnému nebo trvalému pobytu je cizinec povinen podat osobně.
14. Podle ust. § 169d odst. 2 tohoto zákona platí, že osobním podáním žádosti se rozumí úkon žadatele, při kterém se žadatel osobně dostaví ke správnímu orgánu, u kterého má být žádost podána, a osobě přímo se podílející na výkonu pravomoci správního orgánu určené

k přijetí žádosti podá žádost v době určené pro jednotlivé druhy a účely pobytových oprávnění a ve formě a způsobem, který stanoví tento zákon.

15. Podle ust. § 169d odst. 3 citovaného zákona platí, že zastupitelský úřad může v odůvodněných případech od povinnosti osobního podání žádosti upustit, pokud současně s doručením žádosti cizinec doloží důvody pro upuštění od povinnosti osobního podání žádosti. Řízení je v případě podle věty první zahájeno dnem, kdy žádost došla zastupitelskému úřadu. Neupustí-li zastupitelský úřad v případě podle věty první od povinnosti osobního podání žádosti, řízení o žádosti usnesením zastaví. Zastupitelský úřad může od povinnosti osobního podání žádosti upustit také bez uvedení důvodů cizincem, jsou-li mu důvody pro toto upuštění známy z jeho úřední činnosti, nebo může učinit na své úřední desce prohlášení, že od povinnosti osobního podání žádosti upouští pro určitý druh žádosti, o pobytová oprávnění podaných v budoucnu, a to zejména v případech, pokud je cizinec nebo zaměstnavatel účastníkem vládou schváleného programu.
16. Podle ust. § 169g citovaného zákona platí, že pokud se žádost o udělení dlouhodobého víza a žádost o vydání povolení k dlouhodobému nebo trvalému pobytu podává na zastupitelském úřadu, je cizinec oprávněn podat žádost pouze na zastupitelském úřadu ve státě, jehož je občanem, popř. ve státě, jenž vydal cestovní doklad, jehož je držitelem, nebo ve státě, ve kterém má povolen dlouhodobý nebo trvalý pobyt; to neplatí, jde-li o cizince, který je uveden v právním předpisu vydaném podle § 182 odst. 1 písm. e).
17. V ust. § 169j a § 169k jsou pak upraveny výsledky prováděné na území a pohovor a výslech prováděný zastupitelským úřadem.
18. Pokud jde o ust. § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců, umožňuje zastupitelskému úřadu v odůvodněných případech od povinnosti osobního podání žádosti upustit v případě, že současně s doručením žádosti cizinec doloží důvody pro upuštění od povinnosti osobního podání takové žádosti. V důvodové zprávě k zákonu č. 427/2010 Sb., kterým toto ustanovení bylo včleněno do zákona o pobytu cizinců, je uvedeno, že úprava souvisí se změnou formulace povinnosti cizince podávat žádosti pouze na zastupitelském úřadu ve státě, jehož je občanem, popř. jenž vydal cestovní doklad, jehož je držitelem, nebo ve státě, ve kterém má povolen dlouhodobý nebo trvalý pobyt. Dále je v důvodové zprávě uvedeno, že se upravuje povinnost podat žádost o povolení k dlouhodobému nebo trvalému pobytu osobně; zastupitelský úřad bude mít možnost v odůvodněných případech od vyžadování povinnosti osobního podání žádosti upustit (např. velká vzdálenost); ve vztahu k žádostem podávaným na zastupitelských úřadech má toto opatření eliminovat podávání žádostí bez zákonem stanovených náležitostí, které jsou následně doplněny žadatelem či jeho zástupcem na území České republiky na základě výzvy správního orgánu, který je příslušný k rozhodnutí o žádosti; zastupitelský úřad v takovém případě nemá možnost posoudit přiložené doklady s ohledem na své znalosti místních podmínek; eliminovány mají být také případy, kdy jsou žádosti zastupitelským úřadům zasílány prostřednictvím provozovatele poštovních služeb žadateli pobývajícími na území České republiky; úprava je rovněž motivována snahou omezit závislost žadatelů na zprostředkovatelích.
19. Z judikatury Nejvyššího správního soudu (viz rozsudek rozšířeného senátu ze dne 30. 5. 2017, č. j. 10 Azs 153/2016 – 52, č. 3601/2017 Sb. NSS a odst. 16 rozsudku č. j. 8 Azs 351/2018 – 50) vyplývá, že zakotvení povinnosti osobního podání žádosti o povolení k zákonem stanoveným pobytům není nesouladné s ústavně zaručeným právem domáhat

se stanoveným postupem svého práva u správních orgánů. Z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 8. 2018, č. j. 9 Azs 213/2018 – 22 vyplývá, že v ust. § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců v sobě zahrnuje nejen správní uvážení, ale kombinuje je s neurčitým právním pojmem „odůvodněný případ“. Tento pojem nelze obsahově dostatečně přesně vymezit a jeho aplikace závisí na odborném posouzení v každém jednotlivém případě. Správnímu orgánu je poskytován prostor pro zhodnocení, zda konkrétní situace patří do rozsahu daného neurčitého právního pojmu, či nikoliv. Míra uvážení správního orgánu se zde zaměřuje na skutkovou podstatu a její vyhodnocení. Naplnění obsahu neurčitého právního pojmu sebou nese povinnost správního orgánu rozhodnout způsobem, který norma předvídá (viz odst. 17 rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 8 Azs 351/2018 – 50).

20. Z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 5. 2011, č. j. 9 Aps 6/2010 – 106 vyplývá, že *„prostřednictvím daného institutu lze tedy zohlednit situace, které budou cizinci důvodně bránit v osobním podání žádosti přímo na zastupitelském úřadě. O jaké typové případy v praxi půjde, zda se má jednat pouze o případy překážek osobní účasti, které jsou na straně cizince, nebo též o případy překážek na straně zastupitelského úřadu, zákon o pobytu cizinců žádným způsobem ani neupravuje ani nenaznačuje. Každé takové posouzení tedy závisí na úvaze zastupitelského úřadu, který by měl při svém rozhodování zohlednit všechny v daném čase a dané zemi existující podstatné okolnosti“*.
21. Úkolem soudu je přezkoumat, zda rozhodnutí správního orgánu bylo vydáno v řádném procesu vymezeném normami hmotného i procesního práva s vyloučením případné svévole při naplňování obsahu neurčitého právního pojmu „odůvodněný případ“ ze strany správních orgánů (viz také rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 8. 2018, č. j. 9 Azs 213/2018 – 22). V tomto rozsudku Nejvyšší správní soud dále vyslovil následující: *Nejvyšší správní soud se možnosti podat žádost o povolení k taxativně vymezeným pobytům jinou než osobní formou již zabýval. Dle judikatury se jedná o možnost výjimečnou. Půjde o případy, kdy by bylo trvání na osobním podání žádosti tvrdé a nerozumné... co se týče podmínek pro upuštění od osobní účasti zákonného zástupce při podání žádosti o pobytové oprávnění, je dle citované judikatury nezbytné, aby žadatel současně se žádostí o pobytové oprávnění podal žádost o upuštění od osobní formy podání (rozsudek č. j. 10 Azs 163/2016 – 37). Žadatel dále musí uvést konkrétní důvody, proč právě jeho případ má být oním odůvodněným případem, v němž nemá správní orgán trvat na osobním podání žádosti (rozsudek č. j. 10 Azs 219/2015 – 67). Povinností žadatele je rovněž jím tvrzené údaje doložit (rozsudek č. j. 6 Azs 77/2015 – 36). V rozsudku ze dne 31. 5. 2011, č. j. 9 Aps 6/2010 – 106, Nejvyšší správní soud konstatoval, že prostřednictvím daného institutu lze tedy zohlednit situace, které budou cizinci důvodně bránit v osobním podání žádosti přímo na zastupitelském úřadě. O jaké typové případy v praxi půjde, zda se má jednat pouze o případy překážek osobní účasti, které jsou na straně cizince, nebo též o případy překážek na straně zastupitelského úřadu, zákon o pobytu cizinců žádným způsobem ani neupravuje, ani nenaznačuje. Každé takové posouzení tedy závisí na úvaze zastupitelského úřadu, který by měl při svém rozhodování zohlednit všechny v daném čase a v dané zemi existující podstatné okolnosti. V textu zákona nejsou, jak uvedeno výše, specifikovány žádné případy, či situace, na základě kterých by bylo možné dovozovat, co konkrétně měl zákonodárce na mysli. Zákonodárce tak vyslovil prostor veřejné správě, aby zhodnotila, zda konkrétní situace patří do rozsahu neurčitého právního pojmu či nikoliv, a na základě této úvahy učinila rozhodnutí. Nejvyšší správní soud v uvedeném rozsudku dále dovodil, že pod pojem „odůvodnění případy“ tedy budou spadat nejen situace, kdy je objektivně nemožné se dostavit k zastupitelskému úřadu, ale*

rovněž situace, kdy je dostupnost zastupitelského úřadu objektivně velmi ztížena; lze uvažovat i o situaci, kdy samotný zastupitelský úřad může mít např. natolik závažné provozní problémy, že nebude možné jej osobně navštívit. Dále Nejvyšší správní soud v citovaném rozsudku také uvedl, že opomenout nelze ani hledisko časové náročnosti cesty, které správní orgány ve svých rozhodnutích nijak nezhodnotily; to za ně učinil až krajský soud, když poukázal na skutečnost, že výdělečně činným je na území České republiky pouze otec tamější stěžovatelky, matka je ženou v domácnosti; není však úkolem správních soudů domýšlet za správní orgány důvody či argumenty, proč není hledisko časové náročnosti cesty důvodné pro upuštění od osobního podání žádosti o dlouhodobý pobyt.

22. V rozsudku ze dne 31. 5. 2011, č. j. 9 Aps 6/2010 – 106 Nejvyšší správní soud také dovodil, že striktním trváním na osobním podání žádosti může být v některých případech vzhledem na konkrétní okolnosti na zastupitelském úřadu zasaženo do práva na řádný (spravedlivý) proces ve smyslu čl. 36 odst. 1 Listiny, neboť to podle konkrétních okolností v konečném důsledku může znamenat znemožnění podání takové žádosti (v poukazované věci se jednalo o nutnost podání žádosti u Velvyslanectví České republiky v Hanoi, k němuž se váže další poměrně četná judikatura správních soudů).
23. Z citované zákonné úpravy a judikatury vyplývá, že podstatné pro posouzení nyní projednávané věci je samotný text předmětné žádosti, v jehož rámci byl žalobce povinen konkrétně specifikovat, proč jeho případ má spadat do neurčitého právního pojmu „odůvodněné případy“ a žalobce stíhala povinnost současně s doručením takovéto žádosti doložit důvody žádosti od upuštění od povinnosti osobního podání žádosti. Z citované judikatury také vyplývá, že úkolem správních soudů není domýšlet za správní orgány důvody či argumenty, které při aplikaci neurčitého právního pojmu a správního uvážení použily.
24. V žádosti o upuštění od osobního podání žalobce uvedl následující skutečnosti. Na území České republiky pobýval na základě povolení k dlouhodobému pobytu za účelem studia. Po příjezdu do České republiky nastoupil na přípravné jazykové kurzy a následně úspěšně vykonal přijímací zkoušky a byl přijat na Mendelovu univerzitu v Brně, Provozně ekonomickou fakultu. Žalobci bylo přiznáno stipendium na dobu bakalářského studia (2017 – 2020). Řízení vedoucí k získání povolení k dlouhodobému pobytu bylo zdlouhavé a žalobce prošel zevrubnou kontrolou ze strany guinejských i českých úřadů. V důsledku svého pochybení pak podal žádost o prodloužení k dlouhodobému pobytu o jeden den později. Žalobce řádně úspěšně studuje obor, na který byl přijat, a proto nemůže vycestovat do země původu za účelem podání nové žádosti a vyčkání na rozhodnutí o ní, neboť jinak by přišel o stipendium i o své místo v bakalářském programu. Takový postup by byl krajně nepřiměřený s ohledem na jeho studijní vazby v České republice. Žalobce dále uváděl, že trvání na jeho vycestování za účelem podání žádosti by bylo přepjatým formalismem a poukázal na případ žádosti upuštění od osobního podání, kterou zaslal na zastupitelský úřad v Šanghaji žadatel, jenž měl na území nikoliv studijní, avšak rodinné vazby a které bylo vyhověno.
25. Poté, co byla žalobci jeho žádost zamítnuta, v rozkladu proti prvostupňovému správnímu rozhodnutí žalobce namítal vady odůvodnění prvostupňového správního orgánu. Ke své situaci doplnil, že přerušení studia u něj nepřipadá v úvahu, neboť by přišel v případě nutnosti vycestování o stipendium, jež je de facto jediným zdrojem jeho příjmu k zajištění základních potřeb při studiu. Žalobce dále uvedl, že ministerstvo vnitra překračuje

60denní lhůtu pro vydání pobytových rozhodnutí. Žalobce v současnosti nepobývá na území ČR nelegálně. Ihned po uplynutí lhůty určené výjezdním příkazem se dobrovolně dostavil na pracoviště cizinecké policie a řízení o správním vyhoštění bylo překvalifikováno na řízení o povinnosti opustit území. Žalobce se dovolával práva na respektování rodinného a soukromého života, přičemž tento svůj soukromý a rodinný život konkrétněji nad shora uvedené skutečnosti neuvedl.

26. V rámci prvostupňového správního rozhodnutí je uvedeno, že studium na území České republiky nelze považovat za objektivní příčinu nemožnosti se na zastupitelský úřad dostavit, neboť Mendelova univerzita v Brně umožňuje podle svého studijního zkušebního řádu přerušit studia na žádost studenta. Žalobce již v době podání žádosti pobýval na území České republiky bez platného povolení k pobytu na základě vlastního zavinění. Nikdo se přitom nemůže dovolat výhody z vlastního porušení práva. Žalobce byl dále poučen (nepřípadně, jak uznalo druhostupňové správní rozhodnutí, pozn. soudu) o možnosti požádat u ministerstva vnitra udělení víza k pobytu nad 90 dnů za účelem strpění pobytu.
27. V rámci žalobou napadeného druhostupňového správního rozhodnutí bylo uvedeno, že posledně citované poučení žalobce bylo vysloveno nesprávně, ovšem takováto nesprávnost nemohla žalobce nezákonně zasáhnout. Druhostupňové správní rozhodnutí korigovalo důvody uvedené v rámci prvostupňového správního rozhodnutí o tomto poučení a dále doplnilo, že žadatel předjímá splnění zákonné podmínky ve formě vycestování do domovské země jako fatální událost s nevratnými důsledky pro jeho osobu. Výjimečné případy (zdravotní a sociální), na jejichž základě je možné žádosti vyhovět, nezahrnují případ, kdy žalobce svým zaviněním promeškal lhůtu k podání nové žádosti o pobytové oprávnění. Žadatel se dostal do situace, kdy na území ČR pobývá nelegálně vlastním zaviněním a nyní se pokouší obejít zákonem stanovenou povinnost osobního podání žádosti. Vycestování do země původu na přechodnou dobu za účelem osobního podání žádosti je zákonným krokem směřujícím k definitivnímu uspořádání a zlegalizování žalobcova pobytu. Předmětné rozhodnutí nemá zásadní dopady do soukromého či rodinného života žadatele; žalobce především neuvádí žádnou skutečnost, ze které by bylo možné seznat, že by na území ČR vedl rodinný život a není tedy vůbec zřejmé, jakým způsobem by mohlo být do jeho rodinného života zasaženo. Pokud by nicméně měl žalobce na území ČR rodinu a vedl zde rodinný život, bylo by možné o zásahu do rodinného života uvažovat při nepoměrně delším odloučení, než je doba nezbytná pro cestu na zastupitelský úřad. Tvzení, že by vyřizování žádosti bylo v řádu měsíců, je spekulativní a ničím nepodložené. Trvání na splnění podmínky osobního podání žádosti není otázkou přepjatého formalismu, ale sleduje legitimní účel. Požadavek osobního kontaktu žadatele s odpovědnými úředníky České republiky je pro takovéto účely zcela logický a slouží k tomu, aby si Česká republika mohla právě takto ověřit zejména totožnost, motivaci, osobní a další poměry žadatele a na základě toho zvážit bezpečnostní rizika a jiné aspekty související s následným uvážením, zda žadateli má, anebo nemá být vyhověno. Trváním na osobní přítomnosti žadatele, potažmo na jeho vycestování do země původu k osobnímu podání žádosti, dal zastupitelský úřad jednoznačně najevo nepřipustnost legalizace pobytu cizince z území České republiky. Takovýto postup je v souladu s aktuální judikaturou českých soudů.
28. Krajský soud v Brně má jednoznačně zato, že úvahy a závěry, které učinily správní orgány obou stupňů v napadeném rozhodnutí jsou legitimní ve smyslu ust. § 169d odst. 3 věta

první zákona o pobytu cizinců, jak je interpretován shora citovanou judikaturou správních soudů a že bylo adekvátně reagováno na důvody předmětné žádosti (včetně otázky jejich doložení) uvedené jak v původní žádosti, tak také v rozkladu proti rozhodnutí prvostupňového správního orgánu. Z ust. § 169d odst. 3 posledně citovaného zákona jasně vyplývá, že je to žalobce, kdo měl povinnost konkrétně popsat skutečnosti, které považuje za výjimečné ve smyslu pojmu použitého v tomto ustanovení („v odůvodněných případech“) a tyto důvody měl žalobce též povinnost k žádosti doložit.

29. V rámci citovaných podání žalobce tvrdil a doložil pouze skutečnost, že dne 15. 5. 2017 bylo vydáno rozhodnutí o jeho přijetí ke studiu v bakalářském studijním programu Ekonomika a management, prezenční forma studia se zahájením studia v zimním semestru akademického roku 2017/2018 na Mendelově univerzitě v Brně, Provozně ekonomické fakultě a že dne 2. 8. 2017 bylo vydáno shora již citované rozhodnutí o přiznání stipendia žalobci ve výši 14 000 Kč měsíčně, které zahrnuje částku určenou na hrazení nákladů za ubytování na dobu standardní doby studia zahajovaného v akademickém roce 2017/2018 od 1. 10. 2017 do 20. 9. 2020 (pozn. soudu: celkem se jedná o částku cca 500 000 Kč). Žalobce v citovaných podáních tvrdil, že by v případě, pokud by požádal o přerušování studia za účelem vycestování k podání žádosti, přišel o přiznané stipendium. Netvrdil a ani nedokladoval žádné další osobní a majetkové poměry, neuváděl, zda a jaký konkrétní soukromý život vyjma jeho studia v České republice vede, a netvrdil a nedokládal ani žádné jiné skutečnosti (ekonomické, sociální, politické a další), které by mu bránily ve vycestování k podání žádosti.
30. Za uvedeného stavu nelze označit vylíčené úvahy správních orgánů za přesahující meze správního uvážení a meze výkladu neurčitého právního pojmu „odůvodněný případ“. Správní orgány rovněž uvedly, že žalobci nic nebránilo v podání včasné žádosti (pozn. soudu: na podání této žádosti měl žalobce lhůtu cca 4 měsíců). Správní orgány rovněž uvedly, že žalobce v době podání předmětné žádosti pobýval na území České republiky nelegálně. K tomu soud dodává, že se žalobce v době od vydání výjezdního příkazu (14. 9. 2017) do zahájení řízení o vyhoštění (13. 11. 2017) ani podle poznatků vzešlých z činnosti soudu (shora uvedených) nepokoušel u příslušných orgánů o řešení situace v souvislosti s uplynutím lhůty pro podání žádosti o prodloužení pobytového oprávnění. Předmětná žádost byla žalobcem podána až 6 týdnů po zahájení řízení o vyhoštění.
31. Krajský soud souhlasí rovněž se závěrem správních orgánů o nemožnosti aplikace žalobcem poukazovaného rozhodnutí jiného zastupitelského úřadu, neboť v případě žalobce se nejedná o osobu pečující o nezletilé dítě. Žalobce přitom měl možnost tvrdit konkrétní skutkové okolnosti, neboť jak shora bylo uvedeno, předmětná žádost nebyla podána např. v časové tísní poté, co žalobce své opomenutí zjistil a žádost nebyla podána samotným žalobcem, ale kvalifikovaným právním zástupcem.
32. Rovněž neobstojí námitka směřující vůči nerelevantnímu poučení žalobce v rámci prvostupňového správního rozhodnutí, resp. směřující do nesprávného vypořádání rozkladové námitky v tomto směru, neboť postup prvostupňového správního orgánu byl korigován v rámci žalobou napadeného druhostupňového správního rozhodnutí, které tvoří s prvostupňovým rozhodnutím jeden celek. Konstatování ministra zahraničních věcí v druhostupňovém správním rozhodnutí, že se žalobce pokouší obejít zákonem stanovenou povinností osobního podání žádosti a legalizovat tak svůj pobyt na území České republiky je vyjádřením toho, že správní orgány posuzovaly činnost žalobce ve směru legalizace jeho pobytu na území České republiky za stavu, kdy v zákonem

stanovené lhůtě nebyla žádost žalobce o prodloužení pobytového oprávnění podána; toto vyjádření samo o sobě nezakládá nezákonnost rozhodnutí ministra zahraničních věcí (jak bylo shora poznamenáno v důvodové zprávě k zákonu č. 427/2010 Sb. je uvedeno, že cílem ust. § 169d zákona o pobytu cizinců má být také eliminace případů, kdy jsou žádosti zastupitelským úřadům zasílány prostřednictvím provozovatele poštovních služeb žadateli pobývajícími na území České republiky).

33. V projednávané věci na základě shora citovaných úvah nelze ani dovodit, že by se mělo jednat o postup, který by mohl být označen jako přepjatý formalismus, neboť jak je výše vyloženo, pohybovaly se správní orgány při aplikaci předmětného ustanovení zákona o pobytu cizinců v mezích vytýčených zákonem a jeho smyslem.

V. Závěr a náklady řízení

34. Na základě výše uvedených skutečností a úvah krajský soud neshledal podanou žalobu důvodnou, proto ji postupem podle ust. § 78 odst. 7 s.ř.s. zamítl.
35. Výrok o náhradě nákladů řízení vychází z ust. § 60 odst. 1 s.ř.s., podle něhož platí, že žalobce, který neměl ve věci úspěch, nemá vůči žalovanému právo na náhradu nákladů řízení před soudem a žalovanému žádné náklady řízení nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly. Krajský soud proto rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 25. 6. 2020

Mgr. Milan Procházka
předseda senátu